

Глава 1 задачи – Ристе Петров – 084129 - Финансии

Дадените трошоци за компанија која произведува софистицирани сетови на радарите за комерцијални авиони треба да класифицирате како трошоци на производство (залихите) и како трошоци на периодот

Трошоци	Трошоци на производство	Трошоци на периодот
Трошоци за вградени мемориски чипови во радарите	*	
Трошоци за затоплување на фабриката	*	
Трошоци за одржување на опремата во фабриката	*	
Трошоци за обучување на нови вработени во администрација		*
Трошоци за лим кој се користи при склопување на радарите	*	
Патни трошоци за продажните агенти на компанијата		*
Плати на вработените за обезбедување на фабриката	*	
Трошоци за климатизирање на административните канцеларии		*
Плати за вработените од департментот за наплата на побарувања		*
Деприциација на опремата во фитнес салата која ја користат работниците од фабриката	*	
Телефонски трошоци направени од вработените во фабриката	*	
Трошоци за испорака на готовите радарите до потрошувачите		*
Плати на работниците кои работат во склопување на радарите	*	
Плата на генералниот директор		*
Премии за осигурување на персоналот од фабриката	*	

Подолу се дадени трошоци и мерила на активности во различни компании. Класифицирајте го секој трошок како варијабилан и фиксен со респект на наведеното мерило на активност со ставање на * во соодветната колона

Трошок	Мерило на активност	Варијабилан	Фиксен
Трошоци за мали стаклени подлоги кои се користат за лабораториски тестови	Број на направени лабораториски тестови	*	
Трошоци за наем за продавница за накит во трговски центар	Продажба во денари		*
Трошоци за плата на топ менаџментот во Македонски Пошти	Вкупна продажба		*
Трошоци за електрична енергија за функционирање на опремата за производство на Тојота	Број на произведени возила	*	
Трошоци за осигурување на стоматолошка ординација од пожар	Број на пациенти		*
Трошоци за провизии платени на дилерите на Хонда	Вкупно продажби	*	
Трошоци за затоплување на одделението за интензивна нега во Клинички центар	Број на пациенти дневно		*
Трошоци за батерии инсталирани во вагоните произведени во Генерал Моторс	Број на произведени вагони	*	
Плата на универзитетски професор	Број на студенти		*
Трошоци за средства за чистење кои се користат во ресторан за брза храна	Број на услужени потрошувачи		*

Глава 1 задачи – Ристе Петров – 084129 - Финансии

5. Едно трговско претпријатие на големо увезува виски од добро познат производител и истите ги продава на трговијата на мало. Во текот на месец Јануари извршена е нарачка на 1200 шишиња виски. Во врска со навката дадени се следниве податоци:

1. За акциза при увоз е платено 263 000ден
2. Транспорт и други законски трошоци изнесуваат 51 824ден
3. За царина и други увозни давачки е исплатено 210 600ден
4. Фактурна вредност на добавувачот изнесува 1 000 000ден

Продажната цена на стоката изнесува 2000ден по шише. Во текот на месец февруари продадени се 400 шишиња. Другите трошоци кои настануваат во текот на месечното работење се:

1. За реклама се потрошени 1 200 ден месечно (ФТ,ПТ)
2. Плата на директорот изнесува 35 000ден (ФТ,АТ)
3. Двајца дистрибутери имаат основна плата по 4800 ден (ФТ) секој плус 4% провизија(ВТ) од секое продадено шише (целото ПТ)
4. Трошоците за испорака изнесуваат 25 денари по шише. (ПТ,ВТ)
5. За обезбедување на канцелариите се плаќа на агенција по 2 500денари месечно (ФТ,АТ)
6. Амортизацијата на продажните транспортни средства изнесува 6000денари месечно (ФТ,ПТ)
7. Амортизацијата на опремата на канцелариите изнесува 1200 денари месечно (ФТ, АТ)
8. За комуналии се плаќа 3500 денари месечно на товар на продажбата (ФТ,ПТ)
9. Основниот трошок за канцелариски материјали изнесува 2500 денари месечно (ФТ). Воедно за оваа намена се издвојуваат уште 10 денари по продадено шише(ВТ) (целото АТ)

А) Пресметај ја вредноста според дадените податоци и определи ја вредноста на стоката по единица. Б) Врз основа на претходните податоци изгответе биланс на успех во традиционална форма и во контрибутивна форма

А) Пресметка на набавката	
1. Фактурна вредноста на добавувачот	1,000,000
2. Зависни трошоци на набавката	51,824
3. Царини и други увозни давачки	210,600
4. Акцизи при увоз	263,000
5. Набавна вредност на стока без ДДВ (sum 1-4)	1,525,424
6. Данок на додадена вредност при увоз (18%) (5. * 0.18)	274,576
7. Набавна вредност на стоката (5. * 1.18)	1,800,000
8. Набавна вредност по единица (7. / 1200)	1,500

Б.1) Биланс на успех – традиционална форма	
Приходи од продажба на трговски стоки (400*2000)	800,000
Набавна вредност на продадена трговска стока (400*1500)	600,000
Бруто добивка	200,000
Продажни расходи	-62,300
- плати за продавачи и провизии (2*4800 + 400*2000*0.04)	41,600
- трошок за дистрибуција на стоката (400*25)	10,000
- рекламирање	1,200
- амортизација на транспортни средства	6,000
- комуналии	3,500
Административни расходи	-45,200
- плата за директорот	35,000
- амортизација на канцелариска опрема	1,200
- канцелариски материјали (2 500 + 400*10)	6,500
- агенција за обезбедување	2,500
Оперативни трошоци (Продажни и административни)	-107,500
Оперативна добивка	92,500

Б.2) Биланс на успех – контрибутивна форма

Приходи од продажба на трговски стоки (400*2000)	800,000
Варијабилни трошоци	<u>-646,000</u>
- набавна вредност на продадена стока (400*1500)	600,000
- провизии за продавачите (400*2000*0.04)	32,000
- трошоци за испорака (400*25)	10,000
- канцелариски материјали (400*10)	4,000
Остаток од реализација	154,000
Фиксни трошоци	<u>-61,500</u>
- плата за директорот	35,000
- плати за продавачи и провизии (2*4800)	9,600
- рекламирање	1,200
- амортизација на транспортни средства	6,000
- амортизација на канцелариска опрема	1,200
- комуналии	3,500
- канцелариски материјали	2,500
- агенција за обезбедување	2,500
Остаток од реализација	92,500

Глава 1 задачи – Ристе Петров – 084129 - Финансии

National Tea Corporation (NTC) е фабрика чиј месечен капацитет е 1 милион контејнери со леден чај. Тековното производство и продажба е 600 000 контејнери месечно. Продажната цена по контејнер изнесува 90\$. Сите варијабилни трошоци варираат во однос на произведените единици (контејнери) и производството е еднакво со продажбата.

	Варијабилни трошоци по единица	Фиксни трошоци по единица	Сума
Производствени трошоци			
- директен материјал	7		7
- трошоци за пакување	18		18
- директен производствен труд	4		4
- општи производствени трошоци	5	13	18
Вкупно производствени трошоци	34	13	47
Трошоци за маркетинг	5	16	21
Трошоци за дистрибуција	9	8	17
Вкупно трошоци на производ	48	37	85

NTC има понуда од Calico Tea (CT) да учествува на тендер на производство на 250 000 контејнери леден чај секој месец во наредните 4 месеци. NTC треба да направи пресметка со која цена да настапи на тендерот. Притоа да се има во предвид дека еден од конкурентите е спремен да понуди цена од 45\$ по контејнер, за дополнително производство на NTC ќе се зголемат варијабилните производствени трошоци. Постоечките фиксни општи производствени трошоци остануваат исти ($600\,000 \cdot 13$), имено тие остануваат исти без разлика дали NTC го добие тендерот или не. (зголеми или намали капацитетот). Дополнителните фиксни општи производствени трошоци се однесуваат на трошоците за набавување од 100 000\$ и трошоци за промена на процесот 200 000\$ секој месец. Нема да бидат потребни дополнителни трошоци за истражување и развој, дизајн, маркетинг дистрибуција или трошоци за услуги на потрошувачите. Со која цена NTC треба да конкурира на тендерот за 250 000 контејнери?

Решение

Директни материјали ($250\,000 \cdot 7$)	1,750,000
Пакување ($250\,000 \cdot 18$)	4,500,000
Директен производствен труд ($250\,000 \cdot 4$)	1,000,000
Општи варијабилни производствени трошоци ($250\,000 \cdot 6$)	1,500,000
Општи фиксни производствени трошоци	300,000
- набавување на материјали	100,000
- промена на процес	200,000
Вкупни производствени трошоци	9,050,000
Трошоци по единица	36.2

36.2\$ е минималната цена по единица, односно цена под која не може да се спушта претпријатието. Секоја цена над 36.2\$ ќе ја подобри профитабилноста на NTC на краток рок.

Глава 1 задачи – Ристе Петров – 084129 - Финансии

Soho Company произведува три во едно стери системи кои се состојат од CD плеер, касета и дигитално радио. Следната табела ги покажува тековните трошоци за производство на CD плеерот од стери системите врз основа на анализите на различните производствени активности

	Трошоци за 1 милион единици по 2500 серии	Тековни трошоци по единица	Трошоци за 1 милион единици во 5000 серии	Трошоци по единица
Директни материјали	9,000,000	9.00	9,000,000	9.00
Директни плати	2,400,000	2.40	2,400,000	2.40
Варијабилни општи производствени трошоци за енергија	1,600,000	1.60	1,600,000	1.60
Комбинирани (варијабилни и фиксни) производствени општи трошоци за ракување со материјали и стартување на процесот	1,750,000	1.75	2,000,000	2.00
Фиксни производствени општи трошоци за изнајмување на земјиште, осигурување и администрација	3,000,000	3.00	3,000,000	3.00
Вкупно производствени трошоци	17,750,000	17.75	18,000,000	18.00

Вкупните трошоци за ракување со материјалите и стартување на процесот на производството се еднакви на фиксните трошоци од 500 000\$ плус варијабилни трошоци од 500\$ по серија ($500\,000 + (2500 \times 500) = 1\,750\,000$ \$). Ваквите активности се случуваат за секоја направена серија на CD плеери. Soho За следната година антиципира производство од 1 000 000 CD плеери во 5 000 серии од 200 единици за секоја серија, што значи планира да ги намали единиците во секоја серија од 400 на 200 единици. Воедно, како резултат на континуирано подобрување, компанијата очекува да ги редуцира варијабилните трошоци за ракување на материјали и стартување на 300\$ по серија ($500\,000 + (5000 \times 300) = 2\,000\,000$ \$). Другите трошоци остануваат исти. Друг производител му нуди на Soho да му продаде 1 000 000 CD плеери за 16\$ по единица. Дали Soho следната година треба да произведува или треба да купи CD плеери?

	Вкупно		По единица	
	Произведе	Купи	Произведе	Купи
Купување од надворешен добавувач		16,000,000		16.00
Директни материјали	9,000,000		9.00	
Директни плати	2,400,000		2.40	
Варијабилни општи производствени трошоци	1,600,000		1.60	
Комбинирани (варијабилни и фиксни) производствени општи трошоци за ракување со материјали и стартување на процесот	2,000,000		2.00	
Вкупни варијабилни трошоци	15,000,000	16,000,000	15.00	16.00
Фиксни трошоци	3,000,000		3.00	
Разлика во полза на некој	1,000,000		1.00	

Минимална цена кој би била на раб на рентабилност за производство на CD плеерите е 18\$ по единица, Доколку ги купи истите треба да ги продава за најмалку 19\$ по единица.

Една компанија работи со камиони за испорака на стока во голем град. Внимателно проучување на аналитичарот на трошоци во компанијата има определено дека ако еден камион се вози 120 000 километри годишно просечниот оперативен трошок би изнесувал 11.6 денари по километар, ако пак камионот се вози 80 000 километри годишно просечниот оперативен трошок изнесува 13.6 денари по километар.

а) Со примена на методот високо – ниско, проценете ја трошочната формула на оперативниот трошок на камионот. б) Со примена на трошочната формула утврдена под а), колку очекувате дека би изнесувале оперативните трошоци по камион доколку камионот се вози 100 000 километри годишно

Варијабилен трошок по единица = $\frac{\text{Разлика во трошоците (висок – низок)}}{\text{Разлика во активната (високо - ниско)}}$ А)

120 000км * 11.6ден = 1 392 000ден

80 000км * 13.6ден = 1 088 000ден

	Изминати километри (активност) (км)	Трошоци за поминати километри (ден.)
Високо ниво на активност	120,000	1,392,000
Ниско ниво на активност	80,000	1,088,000
Разлика	40,000	304,000

Варијабилен трошок по единица

304 000ден / 40 000км = 7.6 денари

Фиксен трошок годишно

Вкупен трошок при висока активност – Вкупен
варијабилен трошок со високо ниво на активност

Пресметна фиксен трошок годишно

1 392 000 ден - (120 000км * 7.6 ден) = 1 392 000 ден
– 912 000 ден = 480 000 ден

Б) X = 100 000км

$Y = a + bX$ $y = 480\,000 + 7.6X$ X= Поминати километри

$Y = 480\,000 + 7.6X(100\,000\text{км}) = 480\,000\text{ден} + 760\,000\text{ден} = 1\,240\,000\text{ден}$

Глава 1 задачи – Ристе Петров – 084129 - Финансии

Претпријатието Johnson Control произведува резервни делови за автомобили.

Производството на претпријатието за месец јуни изнесува 6000 единици. Капацитетот на претпријатието изнесува 10 000 единици месечно. Породажната цена на резервните делови е 50 денари по единица. За изработка потрошени се материјали во износ од 120 000 ден додека трошокот за плати на работниците во погонот изнесува 90 000 ден. Општите трошоци се распределуваат како варијабилни во износ од 15 000 денари по единица и фиксни во износ од 60 000 денари.

А) Да се утврди резултатот на постојното производство, и да се определи полната цена на чинење по единица производ.

Б) претпријатието добива понуда од нов деловен партнер за специјална порачка на 2 000 резервни делови по цена од 45 денари по единица. Утврдете дали претпријатието ќе ја прифати ваквата понуда

	А) Постојечко производство – 6000 единици		Б) Специјална нарачка – 2000 единици	
	Постојечко	По единица	Специјално	По единица
Реализација	300,000	50	90,000	45
Трошоци	285,000	47.5	75,000	37.5
- материјали за изработка	120,000	20	40,000	20
- плати за изработка	90,000	15	30,000	15
- варијабилни општи трошоци	15,000	2.5	5,000	2.5
- фиксни општи трошоци	60,000	10	0	0
Добивка	15,000	2.5	15,000	7.5

Можеме да забележиме поради разликата во фиксните општи трошоци, Специјалната нарачка е со еднаква добивка како со инцијалната нарачка покрај пониската цена од инцијалната нарачка. Прифаќањето на понудата ќе биде еднакво профитабилно дури и по цена од 40\$ по единица за компанијата како и инцијалната нарачка. По оваа цена од 40\$ би можело да се произведува до производствениот капацитет од 10 000 единици или уште 2000 единици по цена од 40\$ при која не би се нарушила профитабилноста. Претпријатието дефинитивно треба да ја прифати понудата за специјалната нарачка.

Глава 1 задачи – Ристе Петров – 084129 - Финансии

Компанијата МАТ моментално располага со три авиони во својата флота кои се користат за превоз на патници на редовните линии од Скопје за Франкфурт, Париз и Лондон. Секој од авионите се коирсти за 2 лета неделно на само една дестинација. Статистички во текот на месец јуни компанијата ги постигнувала следниве резултати во превозот на патници

	Франкфурт	Париз	Лондон
Просечен број на патници	110	95	105
Цена на авионски билет (ЕУР)	150	200	250
Трошоци за храна, пијалоци и опслужување од патниците (по патник)	10	25	35
Гориво (ЕУР/лет)	7,000	10,000	15,000
Аеродромски такси (ЕУР месечно)	10,000	15,000	25,000

Трошоците за одржување на секој од авионите изнесуваат 25 000 ЕУР месечно, а вкупните трошоци за закуп на простор за чување на авионите на Скопскиот аеродром изнесуваат 10 000 ЕУР месечно. Компанијата МАТ добила понуда од страна на туристичка агенција за организирање на 2 чартер лета неделно до Каиро во текот на месец јули 2011 година. Цената на договорот изнесува 150 000 ЕУР, додека трошоците за организирање на летовите за МАТ се проценуваат:

	Каиро
Просечен број на патници	110
Трошоци за храна, пијалоци и опслужување од патниците (по патник)	40
Гориво (ЕУР/лет)	7,000
Аеродромски такси (ЕУР месечно)	17,000

а) Да се даде препорака на раководството дали да се прифати понудата за организирање на чартер лет за Каиро и која редовна линија би се укинала доколку се прифати понудата?

б) Каква би била одлуката доколку компанијата МАТ може да изнајми авион Боинг 737 за месец јули за вкупна цена од 30 000ЕУР, со и без вклучена обврска за одржување и простор за чување?

в) Колку би изнесувала оперативната добика за месец јули во двата случаеви (со или без прифаќање на понудата без можност за изнајмување на нов авион, и п рифаќање на понудата со изнајмување на авион со и без превземање на трошоците за одржување и простор за чување)

Број на летови се 8 (2дена во 4 недели)

Класификација на трошоците	Варијабилен	Фиксен
Трошоци за храна, пијалоци и опслужување од патниците	*	
Трошоци за гориво	*	
Аеродромски такси	*	
Трошоци за одржување на авионите		*
Трошоци за закуп на простор		*

Пресметка на фиксните трошоци за сите производи(дестинации) на МАТ месечно се:

Трошоци за одржување на авионите – 75 000ЕУР/месечно или 25 000ЕУР по авион

Трошоци за закуп = 10 000ЕУР/месечно или 3.333ЕУР по авион

Месечен фиксен трошо к по дестинација 28.333 ЕУР

Варијабилни трошоци	Франкфурт	Париз	Лондон	Каиро
Трошоци за храна, пијалоци и опслужување од патниците (по патник)	1,100	2,375	3,675	4,400
Гориво (ЕУР/лет)	7,000	10,000	15,000	7,000
Аеродромски такси (ЕУР месечно / по лет)	1,250	1,875	3,125	2,125
Варијабилен трошок по дестинација	9,350	14,250	21,800	13,525

Авионскиот билет за Каиро изнесува 170.(45) ЕУР. (150 000ЕУР / 8 лета/ 110патници по лет)

Остварен приход на секоја дестинација	Франкфурт	Париз	Лондон	Каиро
Просечен број на патници	110	95	105	110
Цена на билет	150	200	250	170
Остварени приходи на лет	16,500	19,000	26,250	18,750
Месечен приход	132,000	152,000	210,000	150,000

Биланс на успех со секоја дестинација месечен

	Франкфурт	Париз	Лондон	Каиро
Реализација	132,000	152,000	210,000	150,000
Варијабилни трошоци	74,800	114,000	174,400	108,200
Фиксни трошоци	28,333	28,333	28,333	28,333
Вкупно трошоци	103,133	142,333	202,733	136,533
Добивка	28,867	9,667	7,267	13,467

Биланс на успех со секоја дестинација по лет

	Франкфурт	Париз	Лондон	Каиро
Реализација	16,500	19,000	26,250	18,750
Варијабилни трошоци	9,350	14,250	21,800	13,525
Фиксни трошоци	3,542	3,542	3,542	3,542
Вкупно трошоци	12,892	17,792	25,342	17,067
Добивка	3,608	1,208	908	1,683

А) Укинувањето би требало да се изврши на линијата кон Лондон. Линијата кон Каиро е порентабилна од линиите кон Лондон и Париз.

Б) Во случај со вклучена обврска за одржување на авионот кој ќе го изнајми тогаш компанијата ќе ја загуби добивката од линиите кон Париз и Лондон, во спротивно ќе се дуплира добивката на МАТ.

В) Оперативна добивка без нова релација изнесува 45 801ЕУР. Оперативна добивка со отфрлање на Лондон за Каиро изнесува 51 961 ЕУР. Доколку сите четири линии функционираат со обврска за одржување на изнајмениот авион имаме оперативна добивка од 29 228 ЕУР. Доколку сите четири линии функционираат без обврската за одржување на изнајмениот авион тогаш имаме оперативна добивка од 57.561 ЕУР